

ประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล
ของอำเภอแก่งกระเจาน จังหวัดเพชรบุรี

The effectiveness of the administration of the Child Development Center
of the Subdistrict Administrative Organization of Kaeng Krachan District,
Phetchaburi Province

โสภณา รักวัฒนศิริกุล¹ และ พิภพ วชังเงิน²

Sopana Rukwattanasirikul¹ and Pipob Vachungngern²

^{1,2}สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

^{1,2}Department of Educational Administration Innovation,

College of Management Innovation, Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Thailand

E-mail: ¹Muaysopana.457@gmail.com

Received February 12, 2022; Revised March 5, 2022; Accepted March 17, 2022

บทคัดย่อ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเด็กเล็กในแต่ละท้องถิ่น แต่ยังคงต้องพัฒนาประสิทธิผลการบริหารหลายประการ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิผลการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอแก่งกระเจาน จังหวัดเพชรบุรี และ 2) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอแก่งกระเจาน จังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามสถานภาพ ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้สอน และครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 231 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ และประสิทธิผลการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอแก่งกระเจาน จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 26 ข้อ จำแนกเป็น 7 ด้าน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างความแตกต่าง โดยการทดสอบค่าเอฟ และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอแก่งกระเจาน จังหวัดเพชรบุรี อยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .29) เรียงตามลำดับ คือ

ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = .44) ด้านการงบประมาณ ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = .43) ด้านการจัดองค์การ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = .44) ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = .45) ด้านการอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = .38) ด้านการประสานงาน ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = .44) และด้านการรายงาน ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = .49) ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามสถานภาพผู้บริหาร คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้สอน และครูผู้ดูแลเด็ก ในภาพรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีประสิทธิผลการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการบริหารบุคคล ด้านการประสานงาน ด้านการงบประมาณ และประสิทธิผลการบริหารในภาพรวมสำหรับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีประสิทธิผลการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการอำนวยความสะดวก ส่วนประสิทธิผลการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการรายงานไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ; การบริหาร; ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก; องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

The Child Development Center of the Sub-District Administrative Organization is of great importance in the development of children in each locality. But still need to improve the effectiveness of management in many respects. The purpose of this research was to study the administrative effectiveness of the child development center of the sub-district administrative organization of Kaeng Krachan district, Phetchaburi province and to compare the administrative effectiveness of the child development center of the sub-district administrative organization of Kaeng Krachan district, Phetchaburi province classified by management status board of child development centers teachers and teachers taking care of children populations are administrators. The committee of the child development center, teachers, and teachers who took care of children consisted of 231 people, and the effectiveness of the administration of child development centers subdistrict administrative organization Kaeng Krachan district, Phetchaburi province. The statistics used in the research were frequency, percentage, mean, standard deviation. Analysis of variance between differences by testing the F value and one-way variance analysis.

The results showed that administrative effectiveness of the child development center, subdistrict administrative organization of Kaeng Krachan district, Phetchaburi province at a high level in all aspects ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .29), respectively, was the planning aspect ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = .44), budget organization ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = .43) personnel management ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = .45) administration ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = .38) coordination ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = .44) and reporting ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = .49). The results of comparison of administrative effectiveness of child development centers of sub-district administrative organization of Kaeng Krachan district, Phetchaburi province classified by management status overall, it was found that the respondents with different statuses had a statistically significant difference in the administrative effectiveness of the child development centers at the .01 level, including planning organization personnel management coordination budget and the overall management effectiveness for respondents with different status had the administrative effectiveness of the child development center. There was a statistically significant difference at the .05 level, namely, in the field of administration. The effectiveness of the administration of the child development center in the reporting aspect, there were no statistically significant differences.

Keywords: Effectiveness; Administration; Child Development Center; Subdistrict Administrative Organization

บทนำ

การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นการจัดการภาครัฐที่ดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พุทธศักราช 2551 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และล่าสุดในปี 2562 มีการตราพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พุทธศักราช 2562 โดยมีเป้าหมายให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน ทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เหมาะสมกับวัย มีอุปนิสัยใฝ่ดี มีคุณธรรม มีวินัย ใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถซึมซับสุนทรียะและวัฒนธรรมที่หลากหลาย เคารพคุณค่าของบุคคลอื่น มีจิตวิญญาณการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเสมอภาค และมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก (พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562, 2562) และเป็นเป้าหมายแนวทางทั้งในยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว เด็กต้องได้รับการดูแลในทุกมิติ ทั้งด้านสุขภาพ อาหาร โภชนาการ การดูแลที่

เหมาะสมจากครอบครัว การปกป้องคุ้มครองและการได้รับโอกาสในการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยจะทำได้ดีในเรื่องการเตรียมพร้อมเด็กก่อนเข้าสู่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมถึงการสนับสนุนที่เข้มแข็งจากกระทรวงสาธารณสุข อีกทั้งปัจจุบันเด็กเกือบทุกคนในช่วง อายุ 2-5 ปี จะสามารถเข้าถึงสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่จัดโดยรัฐและเอกชน แต่การเข้าสู่การศึกษาในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยดังกล่าว ยังไม่สามารถสร้างการเรียนรู้ที่มีคุณภาพให้กับเด็กอีกหลายคนได้ (คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ, 2562)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นแหล่งรองรับการพัฒนาเด็กในช่วงอายุ 2 - 3 ปี ก่อนที่จะเข้าเรียนในชั้นอนุบาล เด็กในช่วงวัย 2-3 ปี ส่วนใหญ่จะเข้าเรียนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ศพด.) สังกัดกระทรวงมหาดไทย และจะมีการย้ายไปเรียนชั้นอนุบาลทั้งโรงเรียนในสังกัดกระทรวงมหาดไทยและอื่น ๆ โดยในช่วงอายุ 4-5 ปี เด็กส่วนใหญ่จะเข้าเรียนในชั้นอนุบาล 2 และ 3 ภายใต้อาคารเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้ มีสถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาอยู่ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมากที่สุด จำนวน 29,991 แห่ง รองลงมาสังกัดกระทรวงมหาดไทย (สำนักประสานและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น) จำนวน 20,468 แห่ง นอกจากนี้ ยังมีในสังกัดกรุงเทพมหานคร 440 แห่ง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 302 แห่ง และสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ อีกจำนวน 211 แห่ง ทั้งนี้ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2562 เป็นต้นไป กระทรวงศึกษาธิการมีการประกาศนโยบายไม่รับเด็กอายุ 3 ปี เข้าเรียนชั้นอนุบาล 1 ต่อไป โดยจะให้หน้าที่ดังกล่าวเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ส่งผลให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทมากขึ้นต่อการดูแลเด็กเล็ก (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

การดำเนินงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีปัญหาสำคัญ กล่าวคือ 1) ครูและผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละศูนย์จะมีครูที่จบด้านปฐมวัยหนึ่งคนและผู้ดูแลอีก 1-2 คน ซึ่งครูหรือผู้ดูแลเด็กยังไม่สามารถจัดการความท้าทายในห้องเรียนและส่งเสริมทักษะให้กับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งได้รับการพัฒนา/ฝึกอบรมในระดับต่ำ โดยเฉพาะการฝึกอบรมควบคู่กับการปฏิบัติงาน การโค้ชและการมีระบบพี่เลี้ยง 2) ระบบการติดตามและประเมินผล แม้ว่าในเชิงนโยบายได้ตระหนักถึงความสำคัญของการติดตามและประเมินผลผ่านการพัฒนาเป็นมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เมื่อปี 2561 เรียบร้อยแล้ว โดยที่ท้องถิ่นมีนโยบายใช้มาตรฐานดังกล่าวกับทุกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกว่าสองหมื่นแห่งโดยเริ่มตั้งแต่ปี 2563 อย่างไรก็ตาม มาตรฐานดังกล่าวค่อนข้างมีความซ้ำซ้อนและประกอบด้วยหลายตัวชี้วัด 3) กลไกการกำกับดูแลและความชัดเจนเรื่องกฎระเบียบในการเลือกแนวทางพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละแห่งจะมีกลไกของคณะกรรมการการศึกษาซึ่งมีผู้ปกครองและคนในชุมชนอื่น ๆ เป็นกรรมการ แต่กรรมการหลายท่านยังขาดองค์ความรู้ 4) งบประมาณ เมื่อวิเคราะห์งบประมาณที่จัดสรรให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละศูนย์

ทั้งในส่วนของงบประมาณกลางและงบประมาณจากส่วนท้องถิ่น พบว่า รัฐมีการจัดสรรงบประมาณให้เฉลี่ยประมาณ 1 ล้านบาท ต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เมื่อพิจารณาจากงบประมาณที่ถูกจัดสรรให้กับการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า ยังไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในเชิงคุณภาพมากนัก 5) การตระหนักของสังคมในวงกว้าง การพัฒนาเด็กปฐมวัยได้รับความสำคัญในระดับนโยบายมาอย่างต่อเนื่อง แต่ความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มอื่น ๆ รวมถึงสังคมในภาพรวมยังไม่มากพอที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

จากปัญหาและความสำคัญของการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัด ซึ่งจัดเป็นกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources Development) ในวัยที่สำคัญที่สุด คือ วัยก่อนวัยเรียน นับตั้งแต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับที่ใกล้ชิดกับประชาชนที่สุด ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดำเนินการภายในกรอบนโยบายที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดและตามมาตรฐานการดำเนินงานเพื่อให้เป็นแนวทางในการสนับสนุนการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสอดคล้องกับกฎหมายแผนพัฒนาและนโยบายของรัฐที่เกี่ยวกับการศึกษาโดยมุ่งประโยชน์สูงสุดกับเด็กปฐมวัย ทั้งนี้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วนตำบลมีรูปแบบด้านการจัดการ กฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการจัดการสถานศึกษา เพื่อให้กระบวนการจัดการสามารถทำให้เกิดประสิทธิผลของการจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติหน้าที่นักวิชาการศึกษา องค์กรบริหารส่วนตำบลป่าเต็ง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบเรื่องการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงมีความต้องการที่จะศึกษาประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วนตำบลของอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วนตำบลของอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วนตำบลของอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามสถานภาพผู้บริหาร คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้สอน ครูผู้ดูแลเด็ก

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อประสิทธิผลขององค์กร ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ปัจจุบันองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดตั้งและดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งแต่เดิมอยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการต่างๆ โดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกด้านเพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและได้มาตรฐาน (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยการส่งเสริมสนับสนุนของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ และการพัฒนาบุคลากร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถือว่าเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 18 และมาตรา 4 แต่ก็ยังมีความแตกต่างหลากหลายทั้งในด้านโครงสร้างการบริหารงาน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน รวมถึงการพัฒนาคุณภาพ ซึ่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบภารกิจดำเนินการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในความรับผิดชอบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถานศึกษาแห่งแรกที่มีคุณภาพและมาตรฐานสามารถให้บริการตอบสนองของชุมชนด้านการจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัย อายุ 2-5 ขวบ อย่างทั่วถึงและเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพด้วยมาตรฐาน 6 ด้าน คือ การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บุคลากร อาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย วิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร การมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน และการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2559)

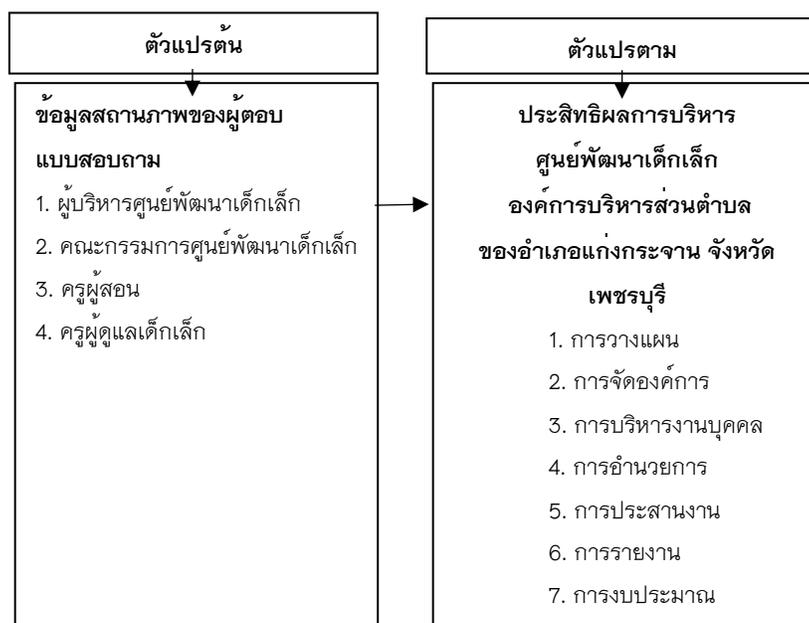
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อประสิทธิผลขององค์กร

Urwick & Gulick (1937) ได้เสนอแนวคิดหลักการบริหารองค์กรในระดับสากล คือ POSDCoRB อันประกอบด้วยหน้าที่ 7 ประการ ได้แก่ P – Planning การวางแผน การจัดโครงสร้างของการทำงาน O – Organizing การจัดองค์กร S – Staffing การบริหารงานบุคลากร D – Directing การอำนวยการ การตัดสินใจ วินิจฉัย สั่งการ ออกคำสั่ง มอบหมายภารกิจภาวะการเป็นผู้นำ Co – Co-ordinating การประสานงาน R – Reporting การรายงานการปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรับทราบ สามารถตรวจสอบและประเมินผลได้ และ B – Budgeting การงบประมาณ เป็นการประเมินวางแผนการใช้จ่าย การจัดทำบัญชี การตรวจสอบ การนำงบประมาณมาใช้อย่างคุ้มค่าที่สุด บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์

พัฒนาเด็กเล็กโดยทั่วไปประกอบด้วยผู้บริหารหรือหัวหน้า ครู ครูผู้ดูแลเด็กเล็กและคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นผู้แทนภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น ไม่น้อยกว่า 9 คน แต่ไม่เกิน 15 คน ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อประสิทธิผลการบริหาร

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัย ประสิทธิภาพการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอ แก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี มีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1 ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย การศึกษาประสิทธิภาพการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งในประเทศและต่างประเทศ และประมวลแนวคิดและทฤษฎีสร้างกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย หลังจากนั้นดำเนินการสร้างแบบสอบถาม และทดสอบแบบสอบถาม จัดเก็บข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นกลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้สอน และครูผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอแก่งกระเจาน จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 15 แห่ง รวม 231 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการวิเคราะห์ประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอแก่งกระเจาน จังหวัดเพชรบุรี และเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอแก่งกระเจาน จังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามสถานภาพผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้สอน และครูผู้ดูแลเด็ก

3. ขอบเขตด้านตัวแปร ประกอบด้วยตัวแปรวิจัย (Research variables) 2 ชุด ตัวแปรชุดแรก ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้สอน ครูผู้ดูแลเด็ก และชุดตัวแปรประสิทธิผลของการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอแก่งกระเจาน จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย การวางแผน การจัดการองค์การ การบริหารงานบุคคล การอำนวยการ การประสานงาน การรายงาน และการงบประมาณ

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยในช่วงเดือนมกราคม พุทธศักราช 2563 ถึง เดือนธันวาคม พุทธศักราช 2564

เครื่องมือการวิจัย

เป็นแบบสอบถาม ประสิทธิภาพการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอแก่งกระเจาน จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจ และคำถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอแก่งกระเจาน จังหวัดเพชรบุรีเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งเป็น 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการบริหารงานบุคคลด้านการอำนวยการ ด้านประสานงาน ด้านการรายงาน และด้านการงบประมาณ

ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข หลังจากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเชิงโครงสร้าง ความถูกต้องด้านภาษา คำนวณหาค่าดัชนี IOC (Index of consistency) = 0.97 แล้วแก้ไขปรับปรุงและหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยทดสอบ (Try out) จำนวน 30 ชุด โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.930 ซึ่งถือได้ว่ามีความน่าเชื่อถือก่อนที่จะนำไปเก็บข้อมูลจริง

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ เรื่อง การขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์ถึงผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีทั้ง 15 แห่ง แล้วนำหนังสือดังกล่าวและแบบสอบถามยื่นต่อผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีทั้ง 15 แห่ง แจกแบบสอบถามให้กับผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้สอน และครูผู้ดูแลเด็กเล็ก จำนวน 231 ชุด และติดตามเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง แล้วนำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ หากแบบสอบถามใดไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยได้ประสานขอคำตอบเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ในการนำไปวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 231 ชุด หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปตรวจให้คะแนน และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ และร้อยละ

ตอนที่ 2 ข้อมูลประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามสถานภาพบุคคล ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างความแตกต่าง ทดสอบค่าเอฟ และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยในการศึกษาครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 64.94 รองลงมาเป็นผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 19.48 ครูผู้สอน จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 8.66 และครูผู้ดูแลเด็กเล็ก จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 6.93

1.2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรการวิจัย

ระดับประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = .29) ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการงบประมาณ ด้านการจัดองค์การ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการประสานงานและด้านการรายงาน ตามลำดับ โดยผลรายข้อที่อยู่ในอันดับแรกของแต่ละด้าน ประกอบด้วย

ด้านการวางแผน ได้แก่ มีแผนงานก่อนการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการจัดองค์การ ได้แก่ โครงสร้างการจัดการศูนย์มีความชัดเจน ด้านการบริหารงานบุคคล ได้แก่ การรับคนเข้าทำงานสอดคล้องกับหลักคุณธรรม ปราศจากระบบพรรคพวก ด้านการอำนาจการ ได้แก่ ความสามารถในการให้คำปรึกษาแนะนำของหัวหน้าศูนย์ ด้านการประสานงาน ได้แก่ การสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการรายงาน ได้แก่ รายงานผลการปฏิบัติงานสอดคล้องทันเวลา และด้านการงบประมาณ ได้แก่ ความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้างสื่อ อุปกรณ์ เครื่องใช้ที่จำเป็น ดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ทั้ง 7 ด้าน ในภาพรวม (n = 231)

ระดับประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี 7 ด้าน	ความคิดเห็น		ความหมาย	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. การวางแผน	4.17	.43	มาก	1
2. การจัดองค์การ	4.10	.44	มาก	3
3. การบริหารงานบุคคล	4.06	.45	มาก	4
4. การอำนาจการ	4.02	.38	มาก	5
5. การประสานงาน	3.86	.44	มาก	6
6. การรายงาน	3.82	.49	มาก	7
7. การงบประมาณ	4.11	.43	มาก	2
รวม	4.04	.29	มาก	

1.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างความแตกต่างเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามสถานภาพ ผู้บริหาร คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้สอน และครูผู้ดูแลเด็ก ในภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ใน 5 ด้าน คือ การวางแผน การจัดองค์การ การบริหารบุคคล การประสานงาน การงบประมาณ ส่วนด้านการอำนาจการ มีประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับด้านการรายงานไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 1.2

ตารางที่ 1.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างระดับประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามสถานภาพ

ตัวแปรที่ศึกษา	สถานภาพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	F	P
การวางแผน	ผู้บริหาร	45	4.43	21.659**	.000
	คณะกรรมการ	150	4.07		
	ครูผู้สอน	20	3.95		
	ผู้ดูแลเด็ก	16	4.66		
	รวม	231	4.17		
การจัดองค์การ	ผู้บริหาร	45	4.38	10.523**	.000
	คณะกรรมการ	150	4.03		
	ครูผู้สอน	20	3.90		
	ผู้ดูแลเด็ก	16	4.27		
	รวม	231	4.10		
การบริหารงานบุคคล	ผู้บริหาร	45	4.32	12.413**	.000
	คณะกรรมการ	150	3.99		
	ครูผู้สอน	20	3.83		
	ผู้ดูแลเด็ก	16	4.39		
	รวม	231	4.06		
การอำนวยความสะดวก	ผู้บริหาร	45	3.99	2.929*	.034
	คณะกรรมการ	150	3.99		
	ครูผู้สอน	20	4.03		
	ผู้ดูแลเด็ก	16	4.28		
	รวม	231	4.02		
การประสานงาน	ผู้บริหาร	45	3.63	11.569**	.000
	คณะกรรมการ	150	3.91		
	ครูผู้สอน	20	3.70		
	ผู้ดูแลเด็ก	16	4.27		
	รวม	231	3.86		
การรายงาน	ผู้บริหาร	45	3.84	2.170	.092
	คณะกรรมการ	150	3.85		

ตัวแปรที่ศึกษา	สถานภาพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	F	P
	ครูผู้สอน	20	3.58		
	ผู้ดูแลเด็ก	16	3.72		
	รวม	231	3.82		
การงบประมาณ	ผู้บริหาร	45	4.29		
	คณะกรรมการ	150	4.06		
	ครูผู้สอน	20	3.88	7.245**	.000
	ผู้ดูแลเด็ก	16	4.35		
	รวม	231	4.11		
ประสิทธิผลการบริหาร จัดการในภาพรวม	ผู้บริหาร	45	4.16		
	คณะกรรมการ	150	4.00		
	ครูผู้สอน	20	3.86	14.058**	.000
	ผู้ดูแลเด็ก	16	4.34		
	รวม	231	4.04		

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, ค่าเฉลี่ยคือ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มข้อมูล

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยจำแนกการอภิปรายผลออกเป็น 3 ประเด็น ดังต่อไปนี้

ประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยการวางแผนอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก สอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งอรุณ เกื้อนใหญ่ (2553); ทองสุข แจ่มใส และคณะ (2559) รวมทั้งแนวคิดของ Gulik and Urwick, (1937) (อ้างถึงในสันติ บุญภิรมย์, 2552) และ Clampett (2016) ที่พบว่า การวางแผนเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีประสิทธิผล

ประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามรายด้าน ด้านการวางแผน พบว่า มีแผนงานก่อนการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตมี ตู้อัจฉินดา (2557); Clampett (2016) รวมทั้ง Hayakawa & Reynolds (2014) ที่ระบุความสำคัญของการวางแผนล่วงหน้าและแผนกลยุทธ์ว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ ด้านการจัดองค์การ พบว่า โครงสร้างการจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ จันแดง (2560); สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560); Gulik and Urwick (1937, อ้างถึงในสันติ

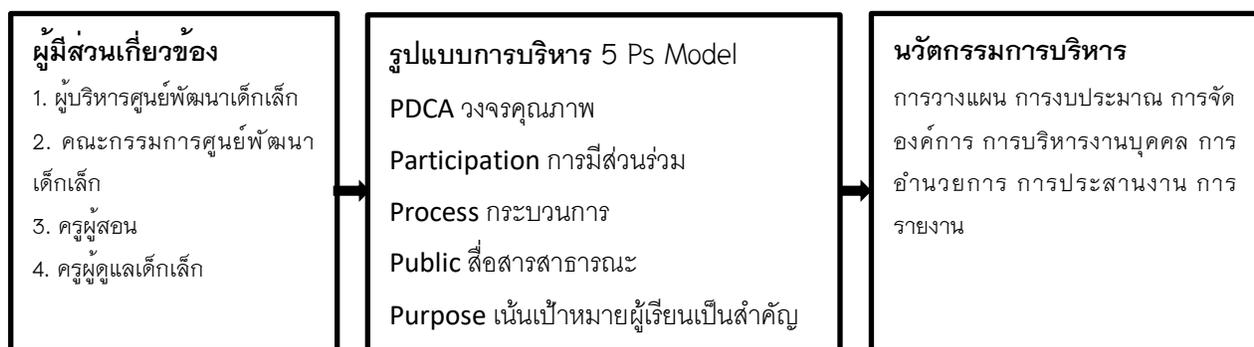
บุญภิรมย์, 2552) และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับการศึกษาระดับปฐมวัย มาตรฐานที่ 6 ที่ระบุให้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการ โครงสร้าง ระบบการบริหาร และพัฒนาองค์การอย่างเป็นระบบและครบวงจร ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า การรับคนเข้าทำงานสอดคล้องกับหลักคุณธรรม ปราศจากระบบพรรคพวกอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริินภา นามมณี และคณะ (2557); สมใจ พรหมทองบุญ (2559); วิดาพร สุขแสงนิล (2563); Clampett (2016); Slot (2018); Dougllass (2019) และ Janet Marie Hooten (2019) ที่พบว่า การพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญต่อประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับการศึกษาปฐมวัย มาตรฐานที่ 3 (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2559) ด้านการอำนวยการ พบว่า ความสามารถในการให้คำปรึกษาของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก สอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งอรุณ เกื้อนใหญ่ (2553); สุภาณิศรา กาบบัวศรี (2562) ที่ระบุถึงความสำคัญของการติดตาม ดูแล กำกับ และการให้คำปรึกษา ว่าเป็นกิจกรรมสำคัญของการอำนวยการ ด้านการประสานงาน พบว่า การสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก สอดคล้องกับงานวิจัยของทองสุข แจ่มใส และคณะ (2559) ที่พบว่า การประสานงานกับผู้ปกครองมีส่วนสำคัญในการสร้างประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการรายงาน พบว่า การรายงานผลการปฏิบัติงาน สอดคล้องทันเวลาอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก สอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งอรุณ เกื้อนใหญ่ (2553) และเป็นไปตามมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2559) ที่กำหนดให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำเรื่องเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเสนอขอความคิดเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น ด้านการงบประมาณ พบว่า ความโปร่งใสในการจัดซื้อ จัดจ้าง สื่อ อุปกรณ์ เครื่องใช้จำเป็นอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก สอดคล้องกับงานวิจัยของเกษม พงษ์เดช(2558) และแนวคิดของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2559) ที่เน้นมาตรฐานด้านการบริหารงบประมาณในการจัดหา สื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างความแตกต่างเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านการวางแผน การจัดการ การบริหารงานบุคคล การประสานงาน การงบประมาณ เป็นไปตามงานวิจัยของทองสุข แจ่มใส และคณะ (2559) โดยในด้านการวางแผน ผู้บริหาร มีประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากกว่าคณะกรรมการและครูผู้สอน ทั้งนี้ อาจสืบเนื่องมาจากบทบาทของผู้บริหารต้องมีการวางแผนการดำเนินงานในภาพรวมเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ด้านการพัฒนาองค์กร พบว่า ผู้บริหารมีประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากกว่าคณะกรรมการและครูผู้สอนซึ่งงานวิจัยของ

ทองสุข แจ่มใส และคณะ (2559) กล่าวไว้เช่นเดียวกัน ด้านการบริหารงานบุคคลพบว่า ผู้บริหารมีประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากกว่าคณะกรรมการและครูผู้สอน สอดคล้องกับงานวิจัยของชีวิน อ่อนลออ และสุวคนธ์ ภาวะชาติ (2557) เช่นเดียวกับด้านอำนาจการ ที่พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กเล็กมีประสิทธิผลการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากกว่าคณะกรรมการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการประสานงาน พบว่า คณะกรรมการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากกว่าผู้บริหาร ครูผู้ดูแลเด็กมีประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากกว่าผู้บริหาร คณะกรรมการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองสุข แจ่มใส และคณะ (2559); เกษม พงษ์เดช (2558) และปิยะธิดา นาตะเกษียร และยุวดี พงษ์สาระนันท์กุล (2557) ที่พบว่า การประสานงานเป็นสิ่งสำคัญต่อการมีส่วนร่วมด้วย ด้านการงบประมาณ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้ดูแลเด็กเล็กมีประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากกว่าคณะกรรมการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้สอน สอดคล้องกับชีวิน อ่อนลออ และสุวคนธ์ ภาวะชาติ (2557) และยังพบว่า สภาพการบริหารทรัพยากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จำแนกตามสถานภาพ เมื่อพิจารณาตามรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ผลการวิจัยนี้ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย คือ นวัตกรรมรูปแบบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสิทธิผล 5 Ps Model ตามแผนภาพต่อไปนี้

สรุป

สรุปในภาพรวมของบทความ ประสิทธิผลการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบล ของอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการงบประมาณ ด้านการจัดองค์การ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการอำนาจการ ด้านการ

ประสานงาน และด้านการรายงาน ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามสถานภาพในภาพรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีประสิทธิผลการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการบริหารบุคคล ด้านการประสานงาน ด้านการงบประมาณ และประสิทธิผลการบริหารในภาพรวมสำหรับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีประสิทธิผลการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการอำนวยความสะดวก ส่วนประสิทธิผลการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการรายงานไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการศึกษาประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ความคิดเห็นด้านรายงานอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรจัดทำคู่มือมาตรฐานการจัดทำรายงานที่ประกอบด้วย ผลการดำเนินงาน พัฒนาการของเด็กเล็ก ศักยภาพและปัญหาของเด็กเล็ก สถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อองค์ความรู้และนวัตกรรมที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขและพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

1.2 จากผลการศึกษาประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ในลำดับสุดท้ายในแต่ละด้าน ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการบริหารในแต่ละด้าน ดังนี้ 1) การสำรวจและจัดการข้อมูลในการวางแผนการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วม 2) จัดระบบและกระบวนการประสานงานภายในองค์กรอย่างชัดเจน 3) พัฒนาบุคลากร โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยพัฒนา เช่น มหาวิทยาลัย และให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหน่วยงานต่างๆ อย่างต่อเนื่อง 4) พัฒนาศักยภาพหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับการสั่งงานและมอบหมายหน้าที่ 5) พัฒนาศักยภาพบุคลากรและมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการประสานงานและประชาสัมพันธ์ 6) ประชาสัมพันธ์ข่าวสารผ่านสื่อชุมชนทุกรูปแบบ และ 7) จัดทำแผนปฏิบัติการให้ชัดเจนและจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร คณะกรรมการ ครูผู้สอน และครูผู้ดูแลเด็กเล็ก ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีเท่านั้น ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษากลุ่มผู้ปกครองของนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2 ศึกษาแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2553). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2559). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ 2559*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- เกษม พงษ์เดช. (2558). *การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก :องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. (2562). *มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชีวิน อ่อนลอบ และสุวคนธ์ ภาวะชาติ. (2557). การบริหารทรัพยากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดอุดรธานี. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา*, 8(2),11.
- ฐานิศรา กาบบัวศรี. (2562). *เทคนิคและกระบวนการ POSDCoRB. วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย*, 1(3), 15–22.
- ทองสุข แจ่มใส, วิทร วิภาหัทสน์ และยุทธสิทธิ์ จันคูเมือง. (2559). การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี. *The National and International Graduates Research Conference 2016, January 15, 2016 At Poj Sarasin Building, Khon Kaen University*,1275.
- ปิยะธิดา นาตะเกษียร และยุวดี พงษ์สารนันท์กุล. (2557). การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นกับการพัฒนาศักยภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสู่การเป็นศูนย์เด็กเล็กต้นแบบ: กรณีศึกษาพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันตก. *วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ*, 32(2), 181.
- พรทิพย์ จันแดง. (2560). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่*. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*,6(1), 90.

- พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562. (2562, 30 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136. ตอนที่ 56 ก. หน้า 6.
- รัศมี ตู้อินดา. (2557). *การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสิงห์บุรี* (การศึกษาค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- รุ่งอรุณ เกื้อนใหญ่. (2553). *ศึกษากระบวนการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วิดาพร สุขแสงนิล. (2563). *ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอำเภอสามพรานและอำเภอนครชัยศรีจังหวัดนครปฐม*. *วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 6(2), 300–301.
- ศิรินภา นามมณี, อนุศักดิ์ เกตุสิริ และจิณณวัตร ปะโคทั้ง. (2557). *รูปแบบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีประสิทธิผล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 9(2), 114.
- สมใจ พรหมทองบุญ. (2559). *ประสิทธิผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา* (สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บุ๊ค พอยท์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *แนวทางการขยายผลการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยกรณีศึกษา: การพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. สืบค้นเมื่อ 1 มกราคม 2564, จาก <https://www.nesdc.go.th>.
- Clampett, B. (2016). *Quality Early Childhood Development Centres: An Exploratory Study of Stakeholder Views* (Master's Thesis). University of Cape Town.
- Douglass, A.L. (2019). *Leadership for Quality Early Childhood Education and Care*. *OECD Education Working Paper*, 211, 4.
- Gulick, L., and Urwick, L. (1937). *Paper on the science of administration*. New York: Institute of Public Administration.

Hayakawa, C. M., & Reynolds, A. J. (2014). *Key Elements and Strategies of Effective Early Childhood Education Programs: Lessons from the Field*. *Handbook of Child Well-Being: Theories, Methods and Policies in Global Perspectives*, 2993–3023.

Janet Marie Hooten. (2019). *Job Retention of Childcare Workers in a Military Child Development Center* (Doctoral dissertation). EducationWalden University.

Slot, P. (2020). Structural and Process Quality in Early Childhood Education and Care Provisions in Poland and the Netherlands: A Cross-National Study Using Cluster Analysis. *Early Education and Development*, 31(6),1-17.